

Lidské poznání a jeho mechanismy z perspektivy sociologie vědění

Od epistemologie k empirickému studiu
produkce a užívání klasifikací

Obsah

- Co jsou klasifikace?
- Všudypřítomnost a neviditelnost klasifikací
- Naturalizace: Klasifikace a realita
- Od moderní epistemologie k pragmatismu
- Principy sociologie vědění

Co a k čemu jsou klasifikace?

- klasifikace – prostorová, časová, nebo časoprostorová segmentace světa
- klasifikační systém – soubor kategorií (segmentů), do nichž lze třídit věci, aby s nimi šlo prakticky (byrokracie, poznávání) nakládat
- ideální vlastnosti klasifikace
 - jediný konzistentní klasifikační princip
 - vzájemná výlučnost kategorií
 - systém je kompletní (zahrnuje vše)
- žádná reálně užívaná klasifikace nemá tyto vlastnosti (problémů s užíváním ale je mnohem více)

Všudypřítomnost klasifikací, klasifikace jako technologie

**Využili jste nějaké
klasifikační nástroje pro to,
abyste sem mohli přijít?**

Rozvrh hodin

MŮJ ROZVRH

MŮJ KALENDÁŘ

DALŠÍ ROZVRHY A REZERVACE

PŘEHLEDY A STATISTIKY

Můj rozvrh

Celý rozvrh

Aktuální týden

Možnosti zobrazení

	9:00	10:00	11:00	12:00	13:00	14:00	15:00	16:00	17:00	18:00	19:00
Po										RLB401 Náboženství světa II:...	B2.13
Út		RLA22 Indická náboženství K23				RLB508 Angažovaná religion... K21	RLBcB508 Angažovaná religion... K21				
Čt		RLDK Bakalářský kurz * VP		RLB509 Angaž. religionisti... * G24		RLA66 Religionistické teorie I L41		RLA100 Seminář k SZZ bak. K12			
				RLMgA001 Úvod do mgr. religio B2.52				RLMgA002 Typologie a taxonomie * J22			
				RLMgB509 Angaž. religionisti... * G24							
Pá				RLKA100 Seminář k SZZ bak. * J507							

IDOS.cz

EDITS
EUROPEAN DIGITAL INFRASTRUCTURE NETWORK
FOR INTELLIGENT TRANSPORT SYSTEMS

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL
DEVELOPMENT FUND

SPOJENÍ

ODJEZDY

ZASTÁVKOVÉ JŘ

SPOJE

OSOBNÍ JŘ

[O IDOSu](#) | [? Nápověda](#)

Jízdní řád: ? i

MHD Brno

[Vybrat jízdní řád](#)

Odkud: ?

Štefánikova čtvrť

Kam: ?

Grohova

[Prohodit](#)

Pouze přímá spojení ?

[+ Přidat průjezdní místa](#) ?

Pouze bezbariérová spojení ?

Pouze nízkopodlažní spoje ?

Datum a čas: ?

17.10.2019 Čt

15:50

Odjezd

Příjezd

HLEDAT

[→ Rozšířené zadání](#)

[↶ Výchozí](#)

[JŘ v PDF](#) ? | [Mapa ČD](#) ?

[English](#)

[Deutsch](#)

Aplikaci vyvíjí a technologie dodává [CHAPS spol. s r.o.](#), [O autorech](#).
Publikování a další šíření informací bez souhlasu autorů je zakázáno. (ext20)

15:35	Datum	Odkud/Přestup/Kam	Přij.	Odj.	Pozn.	Spoje
☐	17.10.	Štefánikova čtvrt		15:35	100	5
		Česká	15:45	15:49	100, 4	3
		Grohova	15:50	>	100	

Celkový čas **15 min**, vzdálenost **4 km**, cena **20 Kč / SMS 20 Kč / Poseidon 19,50 Kč**
 Dopravní podnik města Brna, a.s.

[Detail spojení](#) | [Vytisknout](#) | [Poslat e-mailem](#) | [Odstranit spojení](#) | [Přidat do Mých spojení](#) | [Přidat do kalendáře](#)

Všechny výsledky: [Vytisknout](#) [PDF](#) [Poslat e-mailem](#) [Přidat do Mých spojení](#) [Nastavení](#)

[Změnit zadání](#) [Nové zadání](#) [Hledat zpáteční spojení](#) [Trvalý odkaz](#)

[← PŘEDCHOZÍ](#) [NÁSLEDUJÍCÍ →](#)

***Filozofická fakulta
Masarykovy univerzity***
Faculty of Arts, Masaryk University

Budova G a J
Buildings G and J

BUDOVA J
BUILDING J

B U D O V A

J

BUDOVA J BUILDING J

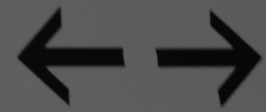
5. 5 th Floor	Ústav religionistiky Department for the Study of Religions
4. 4 th Floor	Ústav germanistiky, nordistiky a nederlandistiky Department of German, Scandinavian and Netherland Studies
3. 3 rd Floor	Ústav evropské etnologie Department of European Ethnology Posluchárna / Classroom J31
2. 2 nd Floor	Ústav jazykovědy a baltistiky Vedoucí ústavu
	Seminář Vietnamistiky Posluchárny / Classrooms J21, J22
1. 1 st Floor	Ústav jazykovědy a baltistiky ↔ ↔ ↔
	Knihovna ←
	Sekretariát →
S basement	Krmítko (Refreshments)
	Seminární pracovna Katedry filozofie Department of Philosophy Seminar Room

2. PODLAŽÍ

2nd Floor

Ústav jazykovědy a baltistiky

Vedoucí ústavu

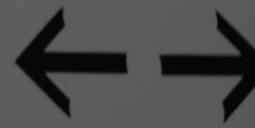

Seminář Vietnamistiky

posluchárna / Classroom J21

posluchárna / Classroom J22

Všudypřítomnost = neviditelnost klasifikací jako nástrojů jednání a kooperace

- Metodologické otázky výzkumu
 - Jak klasifikace zviditelnit?
 - Revize samozřejmosti (princip symetrie)
 - Jak hotové „černé skříňky“ otevřít a sledovat jejich utváření?(politika klasifikací)
 - Kontroverze a ustavování – kooperace, rozepře a zájmy uživatelů
 - Dějiny užívání, přizpůsobování, vyhodnocování funkčnosti a modifikací
 - Sledování důsledků v osobních a kolektivních biografích – Jak klasifikace zasahují do života?

Příklad nakládání

- Návštěva cizinecké policie – nahlášení pobytu snoubenkou léta pendlující mezi Českem a Slovenskem.
 - Důvod: formalizace pobytu kvůli zdravotnímu pojištění.
- Vyplňování formuláře:
 - *Od kdy?* (neurčito se neakceptuje: workaround: "tak kdy jste přijela? dnes. Ok.")
 - *Do kdy?* "Uff." Workaround: "dejme do svatby" (datum vymyšlené, protože stanovené jen na měsíc – pro den uvedeno stejné číslo jako příjezd.
 - *Účel pobytu:* "snúbeniec". Policistka: "Takový účel pobytu neexistuje, podívejte se na nástěnku vedle." Z asi 7 kolonek žádná nesedí: Ok - "99 Jiné."

Naturalizace objektů produkovaných klasifikováním v jejich komunitách praxe: Podmínky reflexe

- *samozřejmost* (taken for grantedness) *reality* produkované klasifikacemi v *komunitách praxe*
- *neviditelnost* kolektivní praxe klasifikování jakožto praxe *konstruování skutečnosti* pro filozofii (včetně epistemologie a filozofie vědy) - zaměření na logickou "správnost" aktivity myšlení, ne na empirické náležitosti společenské praxe klasifikování - jednota bytí a myšlení ve filozofické tradici
- možnost *komparace* odlišných praxí klasifikování s jejich odlišnými *produkty* jako podmínka *relativizace* a přenesení pozornosti na společenské procesy spojené s vytvářením a používáním klasifikací
- historické záznamy o různých verzích kontinuálně užívaných klasifikačních systémů, kontroverzích o jejich uspořádání, způsobech praktického používání, modifikacích, přizpůsobeních a zvládnutí praktických komplikací užívání - otevření černých skříněk vytvořených *naturalizací*

Cesta od moderní epistemologie - hledání pevného bodu myšlení jako základ moderní vědy

- Aristoteles: kategorie jako základní charakteristiky *bytí* i *pojmy*
- René Descartes - zlý démon a božská garance správného, logicky bezrozporného myšlení - garance správnosti a univerzality
- David Hume - žádné garance - jen zvykově založené uspořádávání *impresí*
- Immanuel Kant - snaha o záchranu *univerzality poznání* převedením Humova zvyku na apriorní formy čistého *názoru, rozvažování a rozumu* (univerzalita ve strukturách myšlení)
- Foucault - *historizace* struktur myšlení, přesněji epistemických kompozic jednoty slov a věcí - postupně zaměřením na provázanost epistemických kompozic (epistéma, diskurs) se společenskými praxemi
- Pragmatizmus - důraz na praxe ve smyslu zaměřením na konkrétní praktické *implikace* konkrétních praktických *činností*

Pragmatizmus a sociologie každodennosti a přirozeného světa

- Tradice formativní pro empirický symetrický výzkum produkce vědění:
 - *symbolický interakcionismus* (J. H. Mead, W. I. Thomas, F. W. Znaniecki, E. Goffman, A. Strauss)
 - *etnometodologie* (H. Garfinkel, H. Sacks)
 - *ANT* (B. Latour, M. Callon, J. Law, A. Mol)

Základní teoreticko-metodologické principy

- zaměření na *interakce* a jejich *výstupy - struktury* jsou sedimentované výsledky interakcí nabývající vlastní agenci a jako takové vstupují do interakcí a v nich působí empiricky vykazatelně
- symetrie
 - žádná samozřejmost
 - žádná Příroda a Kultura
- jednání na základě *definice situace*
 - *Thomasův teorém*
- *řád* jako in situ dosahovaný výsledek uspořádací činnosti v interakcích (*etnometody, běžné praktiky uspořádávání*)
- *sociologie asociací* (asociologie) - *vysvětlit* znamená popsat zřetězení heterogenních agencí
- *společnost* netvoří lidé, ale *hybridní kolektivy lidí a ne-lidí* (materiální artefakty a nástroje, abstraktní objekty - fakta, představy, metafory, příběhy, domněnky, fantazie...) - včetně klasifikačních systémů a v nich naturalizovaných skutečností